

Громадська Думка

ПЕРЕДПЛАТА:
На місяць . — м. 50 ф.
, 3 місяці 1 , 50 ф.
(Ціна 1 прил. в таб. 5 ф.)

ЧАСОПІСЬ ПОЛОНЕНИХ УКРАЇНЦІВ у ВЕЦЛЯРІ.

— ВИХОДИТЬ ЩО ЧЕТВЕРГА Й ЩО НЕДІЛІ. —

Видав „Видавниче Товариство імені Б. Грінченка“.

АДРЕСА:
Ukrainischer
Unterrichts-Ausschuss
Lagerzeitung
in Wetzlar.

Ч. 91—92. (138—139).

Неділя, 30. грудня 1917.

Рік III.

МИРОВІ ПЕРЕГОВОРИ.

Відкрите засідання представників.

Дня 22. грудня о 4. годині в полуночі відкрито перше торжественне засідання переговорів в справі миру в Бересті-Литовському. На засіданні явилися представники Німеччини, Австро-Угорщини, Болгарії і Туреччини з одного, а Росії з другого боку. Посольство Німеччини складають: державний секретар фон-Кільман, посол фон-Розенберг; легаційний секретар ф. Геш, ген. Гофман і майор Брінгман; Австрійським посольством в 8 членів провадить міністер загр. справ Ґереті, болгарським—міністер судівництва Попов, турецким—мін. загр. справ Ахмет Нессін-Бей.

Російське посольство складають такі члени: А. А. Езев, Л. Б. Каленев, пан М. А. Віценко, М. Г. Покровський, Л. М. Каракан, Н. М. Любинський, М. П. Вельтман, полк. Павлович, адмірал В. М. Альтфатер, ген. Самойло, полк. Фокке, пілк. Зепліт, кап. Липський.

По привітальній промові кн. Леопольд Баварський предложив найстаршого віком Ібрагіма Гаккі-Пашу на предсідателя. Він відкрив засідання і предложив на перше засідання предсідателем Ф. Кільмана за загальною згодою.

Секретар Ф. Кільман мав бесіду такого змісту: щоби покласти кінець війні і відновити стан миру і низки чотирьох осередніх держав з Росією, потрібно установити перше найважливіші основи умови, передовсім поки що на культурній і господарській полі. Переговори будуть овіяні поєднавчим духом приязні і взаємного поважання. Вони мусять числiti ся з історичними даними і з тим, що сталося, щоби не втратити землі під ногами, та буде керувати ся новою великою провідною думкою. Гасло є: „мир на землі тим, що є доброї згоди“.

Тоді прийнято рішення, в яких найважливіші є: В президії повних зібрань міняють ся перші уповноважені п'яти держав. До переговорів допускають ся мови: німецька, бол-

гарська, російська, турецька і французька. Офіційні звідомлення укладають ся разом, хоч кожна держава в заинтересованими може вести переговори окремо.

Предложение російських представників.

Після запрошення предсідателя перший російський представник предложив **основи російської мирової програми**, які рівноважні зі звісними рішеннями Рад робочих і салдатів та всеросійського конгресу селян. Представники чотирьох земініх (осередніх) держав заявили свою згоду приступити до розгляду російських виводів. На слідуючім засіданні, яке відбудеться дні 24. грудня, предложить осередні держави свою відповідь в основних начерках.

Петроградська телеграфічна агенція подає звідомлення, в якім подається до відома російські умови миру. Російські делегати заявилися за публичним веденням засідань, і на це згодилися осередні держави. Російська делегація була того погляду, що основою до миру мають бути рішення російського селянського конгресу, ухвалені одночасно. Вони предложили шість точок, як основу до мирових переговорів:

1) Не допускається відокремлення країв, здобутих під час війни. Війська в обсаджених територіях опустять негайно ці краї.

2) Невідкладна відбудова політичної незалежності народів, яка була проголосена в теперішній війні.

3) Ріжним національностям, які перед війною польтично не були незалежними, дається можливість свободно відбирати голосуванням приналежність до сеї чи до тої держави, або рішити голосуванням про свою національну незалежність. Голосування народів мусить відбуватися з повною свободою всіх мешканців належної землі, при співчасті відківачів, які вимандрували.

4) В краях, замешканих ріжними національностями, бу-

дуть права меншості забезпеченні окремими законами.

5) Ніякий воюючий край не платить воєнного відшкодування. Що доторкається ся вже заплачених воєнних коштів контрабуціями, то вони мають бути звернені назад. Що доторкається ся відшкодування приватних осіб, то на це зложаться відповідні суми пропорційно оплатою всіх воюючих країв.

6) Питання колоній розважається після примінення точок від 1—4.

Російська делегація уважає нетерпимим, що свободу малих націй насилуємо сильношою нацією, що може діяти ся морською бльокадою, господарським бойкотом, завоюванням краю, наложенням торговельних договорів і окремими установами, військовими, які перешкоджають торговельні свободи третьої країни.

Участь представників України.

Українське пресове бюро сповіщає з Києва, як доносить „Франкф. Цайтунг“ ч. 355: Дня 20. грудня президент Українського правительства Вінниця заявив на засіданню Малої Ради, що він подав до відома союзникам про початок мирових переговорів. Франція і Англія порішили негайно вислати посла на Україну, щоби поручити представникам України заступати їхні інтереси.

„Франк. Цайтунг“ ч. 356 доносить з Берліну 24. грудня: В мирових переговорах в Берестю-Литовські беруть участь також представники України.

Боротьба України з Петроградом.

Україна має своє правительство в Генеральній Секретаріаті і свій тимчасовий парламент в Центральній Українській Раді, які правосильні аж до скликання Установчих Зборів. В Центральній Раді є 792 члени, з яких 597 належать до робочого люду, бо в склад II входить 212 селянських депутатів і 282 робітничих і салдатських депутатів. Далі йдуть представники ріжних організацій професійних і територіальних та представники національних меншостей. Тим робом вона складається зі всіх верстов населення і є дійсним виразником всіх народів України.

Та це не до вподоби большевицькому правителству. Проти волі Ради і Секретаріату воно домагається Совету робітничих і салдатських депутатів! В той момент, як Рада збирається ся скликати Українські Установчі Збори, в руки яких зложить владу Ukr. Ц. Рада,—большевики хотіли скликати красний від Рад робітничих, салдатських і селянських депутатів від всіх Україн, щоби повалити Українську Центральну Раду та завести диктатуру пролетаріату в Москонціни. В тій цілі вони стягнули армію під Київ, щоби для України була „край порога тріога, коло вікон залога“—воловею Леніна і Троцького.

Але Українці розібрали армію большевиків під Київом, забрали в Іх 75 гармат, 350 скорострілів і 15 мілонів набоїв та прогнали їх за Конотоп, за границі України. Се розятувало петроградських диктаторів і вони вислали ультимат до України в домаганні в 48 годин віддати російським військам зброю. Та тим ультиматом загрожало ся російське правительство на сліпу улицю: щоб мовити приказ, треба бути паном, а правительство большевиків не є паном на Україні.

На цей ультимат большевиків до України, поданий в попередній числі „Громадської Думки“, Україна відповіла через свій революційний штаб в Петрограді і поставила своє домагання різко, явно і самопевно. Вона домагається ся від петроградського правительства не мішати ся в справі України, доповнити українське військо і перевести всіх Українців на Україну. Далі домагається ся не мішати ся в управу українського фронту, себто румунського і південно-західного фронту, та розвізати питання миру при співчасті Української Центральної Ради. Вінниця домагається ся полагодження фінансового питання державного скарбу, примушуючи петроградське правительство платити негайно за всі засоби поживи, готовкою.

На цей відповіло правительство Леніна, що воно годить ся заздегідь на всі домагання України прінципіального характеру, як право самостійності розвитку народів, і воно ніколи не підіймало задля цього сварки, тільки щоби Україна не входила в зносини з Каледином і кадетами. І хоч воно збрізває військо коло Мінська проти України, хоч салдати-большевики заарештували революційний штаб України, якому правительство відповіло, то з відповіді це вийходить, що правительство Леніна не чується на силах подачити Україну. Воно сковало хвіст під себе і стало мабуть терпеливіше, бо де ж його домагання віддати до 48 годин зброю, віддати 75 гармат, 350 скорострілів і 5 мілонів набоїв розброєній армії большевиків, що йшли спасати Україну від „буржуазної“ Центральної Ради та настановити на П. місце Совети московських салдатів і робітників, які слухали би приказів Троцького і Леніна?

Знає ті солодкі слова московської свободи і обіцянок Україна

і вона не дрімає! Українське правительство заменувало коханця румунського фронту ген. Щербачеву головною ініціаторкою всіх воєнних сил України на фронті й поза фронтом. Під його приказом готовить ся до борти ціла Україна. З усіх сторін збирається головна сила українського війська коло Бахмача на схід від Києва. Українці зірвали залізниці на північ від Києва й Полтави, щоби перешкодити рухові большевиків.

Українське правительство зарядило мобілізацію всіх мужеских сил України включно з козаками і поставило ультимат до російського правительства негайно випустити на волю арештованих членів в революційного українського штабу в Петрограді, а то як не скаже правительство, буде це приводом до негайної війни України з Росією.

Чесне правительство большевиків сили України і тому від його ультимату минуло три рази по 48 годин, а до сеї хвили війни з Україною немає і, сподіваємося, не буде. Навпаки, останні вісти показують, що Україна вислала своїх представників до мирових переговорів і їх допущено на конференцію. Видно, російське правительство попускає і мусить попустити, бо за Україну стане не тілько український народ, але всі чужеплеменні народи Росії, які хочуть мати в себе свій лад і не дадуть ся керувати собою в Петрограду.

П.

3 ПОЕЗІЙ ПОЛОНЕНОГО М. КА. ПЕЛЬГОРОДСЬКОГО.

До товаришів.

Товариші! брати! В неволі в чужині
Судилося бути нам в великі ці
хвилини,
Коли далеко там у рідній стороні
Святкує люд відродження Вкраїни.
А ми немов за гріх віддалені від
них,—
Ta подих весняний й до нас вже
доїтає—
І чуємо ми тут в бараках цих
тісніх,
Що Рідний Край—Вкраїна воскресає!
Товариші! брати! Ми живемо в цей
час,
Що величю піднявся над усіма чи
сами,—
Але величність ся примушує і нас,
Щоби і ми були людьми-орлями!.
Поклянемо ся ж тут, що всім
своїм життєм
Чи в рідній стороні, чи де-б то
на чужині
Покажемо себе і світу і людям
Достойними великої хвилини...

СЛАВА!..

Слава всім тим, хто за волю
Вкраїни
Мерли в далеких снігах на чужині;
Всім, що за волю Вкраїни лягли,
Кровю і тюрми й Сибір ізлили...
Слава всім тим, хто в сучасну
хвилину
Кровю боронять кохану Вкраїну,
Всім, хто в хвилину велику не
спить,
Пильно за рухом ворожки сте
жить...
Слава всім тим, хто за волю
Вкраїни
Мають завчасу лягти в домовини,
Всім хто в хвилину велику не
спить,
Міцно руками рушницю держить...
Тим же, хто рідну Вкраїну забув,
Тим, хто не сином, а ворогом був,—
Всім тим, хто спить, коли йде
боротьба,—
Сором!.. Ганьба!..

(За „Вісти. С. В. У.“).

Проект української конституції.

Професор Грушевський предложив на останній засіданні Центральної Ради вироблені ним проект конституції для Української Республіки, який введовав має бути предложені Українським Установчим Зборам до затвердження. Проект цей не є ще повним, як признає сам автор, і послідовні його параграфи укладав автор серед гука гармат у Київі, все ж головні нариси проекту вже остаточно готові, що проф. Грушевський міг познайомити з ним Центральну Раду.

Конституція в проекті поділяється на шість частей крім вступних параграфів, які установлюють державний характер України цими словами: Відновивши гвоздя державне право, яко демократична Республіка, Україна входить в склад Федеративної Республіки Російської для лікшої оборони і забезпечення добробуту своєї країни.

Верховне право (суверенітет) в Українській Республіці належить українському народові разом з тими народностями, які живуть в ним на українській землі. Воно адіснують ся через всенародні Збори України, оскільки певні права в нього не передані федеральним органам Російської Республіки.

Територія Української Республіки обіймає 10 губерній з прилученням деяких повітів з українським населенням сусідніх губерній (курської та вороніжської) та західніх українських земель, як що вони цього важають.

Територію сю думав комісія поділити на „землі“, доволі великі, з 3 до 4 нинішніх повітів, з широкою самоуправою (автономією), забезпеченою від втручання і обмежень з боку виконавчої влади. Вони поділяють ся на волости й громади, також з значними правами самоуправи. Але означення круга діяльності Іх поляшається ся звичайному законодавству Республіки.

Проект забезпечує широкі особисті права людини без різниці пола. Повнолітність зачиняється від 20 років (не від 24, як в інших державах) і з хвилюю осягнення повнолітності горожанин Української Республіки може користати ся без огляду на пол, всіма громадськими і горожанськими правами (як виборчим правом і т. д.). Урождження, освіта, цена не дають ніяких привileгій. Ніякі титули в актах і діловодстві вживати ся не можуть.

„Громадянин Укр. Республіки не може бути обмежений в правах слова, сумління й організації, наскільки вони не суперечать постановам карного права.

Громадянин Української Республіки і ніхто інший на території ІІ не може бути покараний смертю або підданий яким небудь актам, які понижують людську гідність, як карти по тілі, наложення кайданів, штампу або виставлення на понижуюче видовище“.

„Відносини Української Республіки до Російської Федерації проектирують ся такі:

Федеральним центральним органам Російської Республіки передаються ся загальні зносини, укладання і примінення трактатів політичних і торговельних і організація дипломатичного представництва від цілої Республіки. Сим не укорочується право Української Республіки мати за границю своїх фінансових і торговельних агентів

для охорони інтересів своїх громадян. Рішення про війну і згоду, ведення війни, командування воєнними силами під час війни. Установлені одиниці мір ваги і монети; законодавство митове; нормування поштових, телеграфних, залізничних, річних, грутових і авіаційних зносин і оплат, оскільки вони устанавливаються ся одностайно для всіх федераційної Російської Республіки; охорона торговлі і мореплавства Федераційної Російської Республіки за кордоном; нормування постнов про натурализацію, набування і утрату громадських прав у різних краях Федераційної Російської Республіки, користування з громадських прав по-за межами свого краю і охорону чужеземців в межах Федераційної Російської Республіки; постанови про переселення в кольонії Федераційної Російської Республіки; постанови про досягнення цивільних претенсій поза межами свого краю, виконування засудів, доказову силу документів; нормування певних спільніх принципів права цивільного, карного і процесу; нормування правил санітарних і карантинних; охорона авторської власності і патентів; нагляд за додержуванням прав національних меншинностей“.

З виїмком вичислених тільки що справ, що проектують ся до передачі федеральним органам, все інше Україна полагоджує через свої Всенародні Збори, вибрани за гальним, рівним, безпосереднім, тайним і пропорціональним голосуванням, з таким рахунком, щоб один депутат припадав приблизно на сто тисяч людності (що на всю Україну дало приблизно коло 400 депутатів).

Голова, вибраний Всенародними Зборами, являється заразом головою Української Республіки, себто заступає місце президента (форма більш демократична). Він заступає Україну в зносинах з федеральним правительством і сповнює інші чинності, звязані з представництвом Української Республіки. Уряд його призначає до вибору нового голови новим Всенародними Зборами, так що Всенародні Збори, ухваливши свій роспуск, тим самим без усякої кризи можуть перевибрати голову. При тім сей уряд фактично колегіальний, бо Збори вибирають в поміч голові товаришів і секретарів.

Всенародні Збори вибирають ся на три роки, але можуть і перед часом розпустити себе свою постановою. Нові Збори розписувати голова; між роспуском старих і вибором нових не може минути більше як три місяці. Сесія збирається ся не менше, як два рази на рік; перерва між сесіями не може бути більше трьох місяців, а на пропозицію, внесену п'ятою частиною депутатів, Всенародні Збори мають бути скликані не пізніше місяця по II одержанню.

Законодавчі проекті на розгляд Всенародних Зборів вносяться ся: пра-видно за порозумінням з Радою старшин Зборів, фракціями, заснованими Всенародними Зборами, депутатами в числі не менше 30, кабінетом міністрів Української Республіки, органами самоуправи, які об'єднують не менше 100 тис. виборців, і нарещі—безпосередньо громадянами Української Республіки в числі не менше 100 тис.

Без ухвали Всенародних Зборів не можуть збиратися на території України ніякі податки, не можуть вибітися ніякі позики на рахунок У. Р., громадяне України не можуть бути покликані до обов'язкової або міліційної служби.

Всі справи Всенародніми Зборами рішаться ся простою більшістю; тільки для віддання міністрів під слідство і суд треба двох третин кворума (більшості депутатів).

Для зміни конституції треба

триох п'ятин голосів, причому ухвалена зміна стає правосильною аж тоді, коли це рішення буде поно-

влене Всенародними Зборами в новім складі (після нових виборів).

Що до організації виконавчої влади, проект визначує, що вона може походити тільки з народного вибору—з виборів громад, волостей, земель і всього народу, дістаючи од вибраних ними органів свою повновласті і перед ними відповідаючи. Законодавчі і виконавчі органи громад, волостей і земель, наскільки розвивають свою діяльність в межах, означених законом Української Республіки, не можуть бути обмежені або стиснені в своїй діяльності ніякими виконавчими органами Республіки. Справами, які вістають ся поза межами органів місцевої самоуправи та дотикаються цілі Української Республіки, по-рядкує кабінет міністрів Української Республіки.—Він же координує, й діяльність, не порушуючи Іх компетенцій, та приходить Ім в допомогу, коли вони до нього звертаються ся.—Кабінет сей дістав свою повновласті від Всенародних Зборів Української Республіки і тільки перед ними відповідає.

Формує кабінет Голова Всенародних Зборів за порозумінням з Радою Старшин Всенародних Зборів, і потім кабінет подається ся на затвердження Всенародним Зборам. Таким самим способом робиться ся частинне доповнення кабінету. Число членів кабінету й спеціалізацію Іх портфелів установлюють Всенародні Збори.

Найвищим сторожем конституції і права Української Республіки являється Генеральний Суд, зложений в рівній частині з суддів, вибраних Всенародними Зборами й делегованих вищими судами земель, з дозволити урядом. Він являється найвищою апеляційною і касаційною інституцією Української Республіки, служить спеціальним трибуналом для деяких справ (напр. для суду над міністріями по справах Іх урядований), провіряє правильність виборів до Всенародних Зборів (практика канадського вищого суду, що дала дуже добре результати), пільнув згідності законів Всенародних Зборів з конституцією Української Республіки й обов'язковими для неї постановами федеральними, пільнує законності всякого роду постанов органів самоуправи й урядників Української Республіки і нарещі—згідності федераційних постанов з конституцією України.

Законодавчі ухвали Всенародних Зборів, осуджені Генеральним судом, можуть бути переглянуті Всенародними Зборами в новому складі і коли будуть ухвалені заново, мають остаточну силу і не підлягають перегляду Генерального Суду. Помічення над незгідистю федераційних постанов з конституцією Генер. Суд передає до ужитку представникам Укр. Республіки о федераційних органах.

Такі головні основи проекту.

Як бачимо з того короткого начерку, проект конституції проф. Грушевського має характер наскрізь демократичний; особливо, коли будемо говорити про горожанські права та організацію виконавчої влади. Що до відносин Української Республіки до Російської Федерації, то кінцева ся відчі, що автор керував ся тут конституцією союзу американських, а по частій німецьких держав. Тим то пояснюються ся факт, чому проф. Грушевський надав так велику компетенцію і так широкі права федераційному правительству майбутньої Російської Федерації, що очевидно не лежить в інтересі Української Республіки, бо чим ширші будуть права Російської Федерації тим вищі права поодиноких її членів, а між ними й України. Між іншим Україна по думці проєкту мала б зректи ся правами мати осібні дипломатичні представництва за границею. Під тим зглідом їде проф.

Грушевський на більші уступки, ніж держави німецького Союзу, котрі застерегли собі право мати осібне представництво в інших державах. З послідніх подій на Україні бачимо, що вже тепер Англія та Франція має своїх осібних представників на Україні, чому жби нам не мати застереження цього права в загальній конституції? Те саме можна сказати про залишні, почуту та телеграф, які повинні і мусять лишити ся виключно в руках українського правителства.

Та дальший розвій подій на Україні потягне мабуть за собою ще одну зміну в загаднім проекті.

С. К.

ОД ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРІАТУ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ.

До Генерального Секретаріату надходять запитання про те, як треба розуміти ті або інші думки останнього Універсалу Української Центральної Ради. Особливо чи слід прохання про пояснення деяких думок Універсалу про земельну справу. Генеральний Секретаріат, щоб не було допущено неточного витолкування, вважає конечно потрібним дати пояснення насамперед про цю справу, найбільш цікаву для людності.

У цій справі земельний, як і в інших, Універсал тільки проголосує загальні підвалини, що повинні лягти в основу відповідних законів, які Центральна Рада доручила Генеральному Секретаріату виробити в порядку негайності.

Такими загальними підвальнами вважається в Універсалі вправі земельні в скасування права власності на землю в Універсалі землі та перехід тих земель до трудового народу без викупу.

Що до скасування права власності на сі землі, то його треба розуміти так, що право власності переходить до народу Української Республіки, а значить від дня оголошення Універсалу до-теперішнім власникам забороняється землю продавати, купувати, заставляти, дарувати, чи передавати кому небудь у власність якими будь способами, бо ці землі Українська Центральна Рада вважає власністю не окремих особ чи установ, а всього народу, при чому се скасування власності, як і весь земельний лад на Україні, мають підтвердити і остаточно

встановити Українські Установчі Збори.

До Установчих же Зборів ці землі передаються в завідування вибраних народом земельних комітетів, які їх будуть порядкувати ними, як-то вказано в Універсалі, на основі спеціального закону, що Генеральне Секретарство Земельних Справ має негайно виробити, а Центральна Рада — розглянути й затвердити.

Через це, оберегаючи все народне хазяйство: машини, ліси, будинки, коні, скот і інше, дбаючи про порядок на Україні, Універсал не дозволяє ніяких самовольних захватів земель і всікого добра, порубок лісів то-що, бо такі захвати і порубки неминуче зруйнують відтепер народне багатство та викличуть розорухи та сварки в краю і серед селянства.

Разом з тим Генеральний Секретаріат має на ці подати про забезпечення інтересів служащих і робочих, що працюють по економіях і підприємствах сільсько-господарського характеру.

Так само що до оплати боргів, які лежать на землі та сільсько-господарських маєтках, а також питання про форму і розмір громадської допомоги тим, хто понес тяжкі втрати через земельну реформу, все це має бути розглянуто і вирішено на Установчих Зборах; через те в Універсалі нічого про це не говорить ся.

Цілком виразно в Універсалі вказано, що право власності сковується тільки на землі нетрудових господарств; тому всі землі трудових господарств, які б вони ні були: чи то селянські, чи козачі (на Чернігівщині та Полтавщині), чи які інші, остаються у власності теперішніх хазяїв.

Так само виразно вказано в Універсалі, що право власності касується ся на землі сільсько-господарського значення.

Отже право власності на землі, які належать містам, містечкам і селам, або належать ся під дачами, садибами, огородами, садами, під спортивними полями і станціями, а також під копальнями, каменоломнями, заводами, фабриками і таке інше, — Універсалом не касується ся.

За лісами Генеральний Секретаріат визнає особливе значення і в скором часі будуть видані тимчасові постанови про розпорядження цим народним добром до того часу, поки питання про них буде остаточно розвідано Установчими Зборами. Тепер-же рубати ліси без

доволю Повітових Земельних Комітетів ніхто не має права.

Взагалі Універсал не тільки не дає права самовільно распоряжатись землями, або сільсько-господарським резидентом, кіньми, скотом і т. і., а признаючи його добром всенародним, передає все під догляд і в розпорядження Повітових та Губерніальних Земельних Комітетів при допомозі Комітетів волостів.

Підписали: Голова Генерального Секретаріату В. Винниченко.

За Генерального Секретаря в справах Земельних Б. Мартос.

Стверджено: Генеральний писар Лотоцький.

«Робітн. Газ.» ч. 186.

Інського фронту, себто румунського і південно-західного фронту.

б) Розвязати мирове питання при співучасти Української Ради.

Правительство Української Республіки приймає, що заявяє Совету народних комісарів про признання в принципі може служити основою і що по залагоді спору в Росії уникнеться війна між Україною і Великоросією. Революційний штаб України, уповноважений від свого правительства, заявляє правительству російської республіки: Супроти фінансових труднощів будуть доставлятися засоби поживи на границю України за готівку просто до Генерального Секретаріату земледілля банкнотами (бумажніми гроши) та в третині — золотом. Революційний штаб України має надію на Бога, що братня колотнеча полагодить ся на обосторонні вдоволення, і заявляється ся готовим напружити всі сили для осягнення цієї цілі.

(Франкф. Цайт. ч. 354).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ.

ВІДПОВІДЬ УКРАЇНИ НА УЛЬТИМАТУ БОЛЬШЕВІКІВ.

Петроградська телеграфічна агенція доносять 22. грудня: Вчора наспіла відповідь Української Центральної Ради. Відповідь буде оголошена завтра. По одержанню відповіді предложені проект Центральної Ради через революційний штаб військової Ради в Петрограді, який запевняє, що бажанням в добре погодження грізного конфлікту. Проект наявляє на поступки й розуміння Ради відносно обговорення миру. Відповідь Ради до Совету народних комісарів звичай:

Революційний штаб Українів, уповноважений республіканським правительством України й народу, має честь подати до відома республіканському правительству Великоросійському штабу в правительству України про ультиматум конфлікту Центральної Ради військової Ради в Петрограді, який запевняє, що бажанням в добре погодження грізного конфлікту. Проект наявляє на поступки й розуміння Ради, умов, які мають принципіальний характер, як право на вільний розвиток народів, то вони не були ніколи предметом обговорювання або спору, бо Совет призначав здійснення принципів у предложених умовах. Предложение (українське) однаке переходить мовчанкою до спору, який появляється в тім, що Рада підігріває протиреволюційну буржуазію, кадетів і Каледину, яка звертається проти влади Советів селянських, робітничих і солдатських депутатів. Пояснення в Раді можливе тільки під умовою, як Рада виразно заявити, що не буде підтримати антібунту Каледину, антіпротиреволюційного заговору буржуазії й кадетів.

Совет комісарів. Підп.

Горбунов.

(Генер. Апп. ч. 354).

змінити свою владу на Україні і не допустити до анархії і проливу крові.

Після виступлення большевіків із краєвого комітету почали кружляти чутки, що київські большевики готовлять ся до революційного виступу.

Штаб київської округи рішив здушити всяку спробу революційних виступів.

Від цього моменту сили в Києві поділилися на три табори — український, большевицький і штаба округи. Українсько-військовий військо визнало тільки владу Українського військового генерального комітету. До большевіків перейшли спеціальні війська, понтонери, телеграфний парк, авіаційний парк (летуні) і гарнізон артилерії. Штаб округи опирається на школи юнкерів і прапорщиків і козаків. Пізніше він похвалив собі на підпомогу кілько так званих батальонів смерті, кілько козацьких відділів і чехо-словакських батальонів.

Кожний із цих таборів мав на меті взяти цілковито і цивільну і військову владу у своїх руках.

На київських улицях почали тралити ся незначні сутінки між

прихильниками большевиків і штабу. Перший приступив до нападу на штаб округи.

Призначений поза згодою Центральної Ради начальник військової округи Поляк Квасінський з комісаром Тимчасового Правительства Киріенком послали 10. листопаду 4 кольони проти Ради робітничих депутатів. Центральна Рада через свої представників не допустила до проливу крові і старала ся мирно залагодити спору. Її удалось вимовити штаб забезпечити недоторканість особи членам робітничої Ради, коли вони віддали казенну зброю, лишивши при собі тільки приватну. Ці умови прийняла робітничата Рада, але штаб зі своєю боку не додержав слова і випустив відділі козаків і солдатів в помешкання, де провадила свої засідання Робітничата Рада. Солдати з козаками люто знущалися над безоружними членами Ради. Ледви вдалося спрямовані представниками Центральної Ради урятувати їм життя.

Большевики добровільно піддалися під арешт штабу до другого ранку, щоб урятувати ся від розшукованих козаків. Але штаб ІХ у призначений час не випустив і задержав надалі. Начальство зі

штабу наміряло ся ще „ліквідувати спору в Чернігові, бо там є 8 тисяч курінів“.

Повідомка штабу округи зробила глибоче враження на раду робітничих і солдатських депутатів. 11. листопаду було в Києві неспокійно. В багатьох місцях города відбувалися стрілянини в рушиці, кулеметів і навіть в гармат. Кружляли чутки, що рада робочих і солдатських депутатів готовить ся виступати зі зброяв в руках проти штабу, а також що козацький військ, який саме тоді був у Києві, поставив захопити владу на Україні. До Києва прибула чехо-словакська дружина, викликана штабом із фронту і зайняла вокзал. Приходили вісти, що з фронту прибувають незадаром нові війска, вірні Тимчасовому Правительству. Генеральному Секретаріату передано, що остріювали ся київський радиотелефон. Центральна Рада зробила своє засідання, на якому постановила домагатися ся від штабу випущення арестованих большевиків, введення з Києва пожажаного штабом з фронту війська і заведення контролю демократії над розпорядженням військовими силами.

12. листопаду штаб повів на-

Розвій подій на Україні.
До Гаги доносять „Times“ з Петрограду: Кaledin з цілою управою козаків уступив, щоби дати можливість утворення сильного популярного правителства України. Кaledin подав причини свого уступлення заявючи, що він не є популярний серед війська на фронті, тому війська відмовили йому послуху через на克莱ні, поширені його ворогами; для того він жертвує свої інтереси супроти інтересів краю.

„Times“ доносить далі, що Верховський, який був міністром війни за Керенського і визначив число української армії на 3 мільйони, предложив свої услуги українському правительству. Війська Українів стягаються під проводом Шербачева між Гомелем і Бахмачем на схід від Києва, а большевики стягають свої сили коло Мінська. Прорвідник татарських козаків Дутов прибув до Уфі і сподівається відбити на большевиків коло Самари. Він матерує в напрямі Саратова й Самари. Козаки ж генерала Дубова обсадили Челябінськ і опережали підкріплюючі відділи і поки рушать проти Уфи. Дальші звідомлення про ріжкодні повстання в протилежні собі і баламуті.

Кореспондент „Daily Mail“ сповіщає з Петрограду: Українці розібрали давніше армію большевиків під Київом, в якій узяли 75 гармат, 350 скорострілів і 1 мільйон набоїв. Нові вислані війська большевиків задержано в дорозі, зірвавши задіїнці від Києва з півночі і з Києва до Полтави.

Українське правительство дало наказ мобілізації всіх військових сил нової держави включно з великим контингентом козаків в заході. Війська укріплюють ся ще фронтовими відділами в південно-західного і румунського фронту, які заявилися проти большевиків. Усе військо сточиться під наказом генерала Шербачева, дотеперішнього головного мандуючого румунського фронту.

Після звідомлення в Харкові розвинулися битви між Українською і большевиками коло Волочиська, в яких розвіято большевиків. Та вони обсадили за те Прокурів. Одесою кермус Українська Центральна Рада просто від Києва. Відділі Кіргизів, Калмиків і Башкірів маршують проти Уфи. Вірять, що магометанське населення краю симпатизує козакам. Астраханські козаки, рибалки в над Волгій селищах південної саратівської губернії заявилися за генералом Дутовим проти большевиків.

(Франк. Цайт. ч. 354—355).

Арештування революційного штабу.

З Петрограду сповіщає бюро Рейтера до Гаги дня 22. грудня: Червона гвардія вдерла ся в пятницю о 3. годині в будинок революційного штабу України і заарештувала чотирьох членів Генерального штабу, які там находилися. Відбулися крім цього ревізії в других членів штабу, які є одинокими представниками Ради в Петрограді.

(Франк. Цайт. ч. 354.)

Ультімат України до Росії.

Бюро Рейтера сповіщає до Гаги з Петрограду: Центральна Рада України виславла до народних комісарів ультімат, в якім жадається слугайного вищування членів революційного Штабу України, яких арештовано в Петрограді. Якби правительство відтягло ся, почнуться воєнні кроки в боку України.

(Франк. Цайт. ч. 354.)

Вигляди на згоду України з Росією.

„Манчестер Гвардіян“ сповіщає з Петрограду: Мирне поєднання з Україною не включає тому, що українська Республіка готова призначити авторитет Установчих Зборів. Леві і Троцький бояться ся однак, як видно, уміркованих соціалістів, які нарешті заволодіють Установчими Зборами. На кождий спосіб спір не буде мати впливу на вітання миру, тому що Україна теж бажає дипломатичного миру, як і большевики. Політика Української Ради обертається сяколо права окремого представництва України у мирових переговорах та коло відбудови Росії на основі федерації, себто союза держав у Росії. Петроградське правительство подає до відома скоро скликання Установчих Зборів.

Ген. Апп. ч. 301, (рано).

Віншування Української Республіки.

Як доносять „Нова Рада“ й „Робітничі Газети“, до Центральної Ради все надходить телеграми й листи з пояснюваннями з приводу проголошення Народної Української Республіки. Присягають телеграми як ріжкі організації та установи України, так і українські організації в інших країв Росії. Велику телеграму надіслав з Одеси революційний Комітет Херсон-

щини, який крім повіншування в приводу проголошення Української Республіки заявляє, що він поділяє виголошенні в універсалі думки й запевняє, що силами всієї демократії буде допомогти переведенню цих думок в життя.

„Нова Рада“.

Привітання У. Ц. Раді від курсистів Кооперативних курсів.

Високо-Державна Центральна Рада Українська!

Щиро вітаємо Вас ми, сини України, перші слухачі перших Українських Кооперативних Курсів, улаштованих Генеральним Секретарством. В цей історичний час визволення України ми бажаємо, щоб се наше шире вітання вийшло хоч малою квіткою в той вінець слави, котрий сплетьте Вам вдачні сучасники і вірне покоління наше. Нехай живе нації Вільна Республіка Українська у вільній федерації народів.

По уповноваженню Загальних Зборів Курсистів Голова Семен Дячків.

(„Rob. Gaz.“).

Вояки вітають Вільну Українську Республіку.

До воєнного міністра Української Республіки Петлюри надійшла така телеграма: Від 32 тисяч Українців, вояків 26. українського корпусу, сердечно вітаю Вас, пане мініstre, і через вашу поважану особу прошу привітати увесь наш славний український народ та нашу Українську Вільну Республіку. Мідно стоюмо на охороні інтересів рідного краю і голосно клачемо: „Слава одиннадцяти вільним Українським Республікам!“

Голова Української Корпусної Ради.

(„Rob. Gaz.“).

Українські вояки за Українську Центральну Раду.

„Rob. Gaz.“ в 6. с. м. приносить ось яку постанову 1-го Українського зап. полку:

„Ми, вояки 1-го Українського зап. полку, вібрали ся на мітинг 21. листопаду с. р. і обговорювали сучасний момент, голосно сповіщали всіх Українців, як на Україні так і поза Україною сущих, що як один станемо міцною стіною і не допустимо порушення прав уповноважених свого народного парламенту, Центральної Ради, і П. соціалістичного міністерства, Генерального Секретаріату, з якого би

було до Києва вільничими камінами, які рішили не перевозити ворогів Центральної Ради.

Українське військо взяло на себе охорону міста. Військовий наряд обтрусила контр-розвідку, забрав деякі папери і розвязав цю контр-революційну інституцію.

15. листопаду вже вся управа Києвом спочивала в руках Української Центральної Ради. Призвана новий порядок і спокій. Київська міліція піддала ся під провід Центральної Ради. Переведено переговорців в головнокомандуючим південного-західного фронту Володченком, у станку якого для переговорів пішов генеральний писар Лотоцький. Володченко погодився в переходом влади в руки Центральної Ради.

З цього дня почав працювати новий штаб київської військової округи, який заявив постійні зносини в головнокомандуючим південного-західного фронту. По всіх нідділах штабу стали урядувати призначенні Центральною Радою комісарі і тільки одного в них призначено від рад робітничих і солдацьких депутатів.

Таким чином без великих зусиль Українці вдихались одного ворога в особі старого штабу округи.

боку ся проба порушення не насуvalась.“

„Зазначаємо, що ві збрюю в руках вийдемо на бій і кістками поляжемо по першім заклику Центральної Ради, коли того вона, наш захистник, визнає потрібним.“

„Нехай живе Вільна Українська Народна Республіка!“

„Нехай живе Центральна Рада!“
„Нехай живе Воля, Рівність і Братерство!“

Lemberg Zait. „Діло“.

Свято проголошення Української Республіки.

З приводу проголошення Української Народної Республіки 12. листопаду в Севастополі біля пам'ятника Нахімова відбувся український парад. Пороходи флоту прибралися прапорами. Крейсер „Пам'ять Меркурія“ замість андріївського прапору підняв український.

(„Rob. Gaz.“).

Відгуки Універсалу серед вільничників.

Ще 8. листопаду Головний Стрій-Комітет Піденно-Західних вільничників розіслав по всій лінії телеграму вільничникам що до проголошення Української Народної Республіки, в закликом призначати владу Центральної Ради та підтримати молоду Республіку. В цей час в лінії починають надходити відомості про прихильні відгуки на місцях: так, у Жмеринці 11. листопаду відбулися збори вільничників, при участі учнів вільничичної школи та представників Українських частин. З приводу проголошення Універсалу був одріваний молебінь, а після нього виголошено промову за привітання Українській Народній Республіці, Центральній Раді та Генеральному Секретаріату. Зібрання закінчилося співами українського гіму „Ще не вмерла Україна“.

У Жмеринці 14. листопаду було засідання участкового вільничого Комітету, при участі представників професійного союзу служби руху. Винесена резолюція про відмову від участі членів вільничого союзу в Жмеринському революційному большевицькому комітеті, а також про необхідність призначення нового начальника гарнізону, який би працював в контакті з Центральною Радою; крім того, зібрання заявило про свою готовність всіма засобами підтримувати Українську Народну Республіку.

Але незабаром виступив другий ворог—большевики. Українці йшли разом з большевиками тільки доти, доки не знищено спільного ворога—штабу, а після цього Іхні дороги розійшлися.

I перед проголошенням Української Народної Республіки і після нього большевики розвивали широку агітацію проти Центральної Ради, домагаючись перевибрання її, хоч було б безглуздом перевибрати Центральну Раду за кілько тижнів до Українських Установчих Зборів.

Большевики хотіть, щоби всю владу на Україні перебрали по большевицькому настроюнню робітничі „совєти“, яким життєві національно-політичні інтереси українського народу як не ворожі, то цілком байдужі. Іхні власті загрожують підбиттям України волі Петрограду і стратою всіх національно-політичних здобутків. Через те Центральна Рада зводить боротьбу з большевицькими намірами і наявно побідить, бо за нею увесь український народ.

Лубенець.

14. листопаду в Харкові відбулося спільне засідання представників Головних Залізничних Комітетів та Залізничної Ради Харківського вузла. На зборах була прийнята слідчуча революція: 1) Вітати революційну творчість Української Центральної Ради; 2) Визнати Центральну Раду до часу скликання Установчих Зборів найвищим органом влади в Українській Народній Республіці; 3) Всіма засобами підтримувати уряд Української Народної Республіки — Центральну Раду та Генеральний Секретаріат, і зосібна визнати єдиним правомічним представником влади на залізницях України — Генерального Секретаря шляхів.

(«Роб. Газета»).

Привіт Земства Укр. Ц. Раді.

1917. р. м. листопаду 9—12. дня, зібрания служащих Української Польської Губернської Земської Управи, засідаючи у Інверсалі Української Центральної Ради, в котрому оголошуються Українська Народна Республіка, одноголосно постановлює: найширше привітати Центральну Раду з проголошенням історичного акту, котрим відіснюють ся давні бажання народу українського, всіма силами підтримати змагання українського національного уряду до запровадження на українській землі порядку і спокою; одзначити великий день 7. листопаду 1917. р. збудуванням у Київі Маятника для визволення України, на який розпочати збор жертв.

Голова зібрания В. Приходько.
Секретар Кобилянський.

«Роб. Газ.».

Українські Установчі Збори.

«Конфедераліст» — орган українських соц.-революціонерів незалежних в статті „Українське Учредительное Собрание“ каже, що намічено спішти в виборах до Українських Установчих Зборів.

Що Росіяне спішуть мерці скликати Всеросійські Установчі Збори, це зрозуміло: у них зараз немає загально-принансованої влади і тому то вони давлять ся на Установчі Збори як на якусь панацею, що мусить вилікувати хвору Росію.

Не те на Україні. У нас мається і правительство і парламент.

Установчі ж Збори України мусять бути дійсним висловом волі народної, а для цього треба часу і для агітації і для вдумливого та обережного відношення при складанні виборчих списків, треба та-кож стягнути на Україну всіх українських вояків.

Атже для всієї цеї попередньої роботи потрібуеться не менше 3-х місяців.

Таким чином вибори в Україні. Установчі Збори припадуть на середину лютого, а днем скликання Іх,каже газета, мусить бути день Тараса Шевченка 27. лютого 1918. року.

(«Роб. Газ.»).

ІЗ РОСІЙСЬКОГО ЖИТЯ.

Установчі Збори ще поки що не скликано. Не відомо що, як в південній Росії випали вибори. В Петрограді на 928.354 голосів большики дістали 415.587, кадети 245.628, соціал-революціонери 150.000 інші партії 117.000; в Москві 280.336 голосів дістали большики, 238.141 кадети, 38.000 соціал-революціонери і соц.-демократичний блок Плеханова 44.000. В провінціальних містах большики дістали більшість у Смоленську, Рибінську, Ярославі, Самарі, Моршанську і Харкові; кадети дістали більшість у Вороніжі, Вязьмі, Великім Новгороді, Калузі,

Пскові, Нижнім Новгороді і Пензі. Соціал-революціонери дістали більшість в Ялті і Феодосії. Жидівські націоналісти в Гомелі й Херсоні.

Що до участі в виборах, то найбільша вона була в Петрограді, а на провінції вона хитала ся між 30—40 процентами населення.

Після дотеперішніх звідомлень одержали большевики 400, соціал-революціонери 200 мандатів. Решта припадає на буржуазні партії й національні.

Селянський Конгрес рішив, що Установчі Збори що до свого складу мусить примицься постановам Рад роб. і салдатів і селян (?).

В справі спільногого правительства ведуть переговори большевики з лівим крилом соціал-революціонерів, яким хочуть уступити міністерство справедливості (юстиції), почт і телеграфів та національних справ. На Сибірі соціал-революціонери за-протестувавши вийшли з конгресу в Іркутську, де порішено віддати всю владу Радам роб. і салд.

Проти клевет Клеменса у Франції запротестувало правительство Леніна й Троцького, який представляє Іх не тільки агентами Німеччини, та називає теперішній режім в Росії диктатурою банди зрадників, злочинців і обманців. Супроти того висказує правительство свою найглибшу погорду.

Російське правительство оголосив документи, якими доводить до відомства заговор кадетів, які мали підбурювати масу до грабунку всіх ліків напітків, щоби викликати заворушення. Таким робом внищено та зgrabовано вино з пивниці Бюконена, англійського клубу. В заговорі Каледина замішана й Америка. Її офіцери мали доставити йому 20 автомобілів. Совет роб. і салд. проголосив воєнний стан і в Москві. В Естонії панує анархія. Селяни виступають гостро проти постанови спільноти землі і знесення приватної власності на землю і грабують цанські маєтки.

Вперед за царя! Клич сей підняв монах Іллодор „чудотворець“, який став на чолі добре узброеної гурми фанатиків в колиці Цариціна. Селяни, що здобули кусні землі, хочуть спокою, який після Іх гадки може тільки зробити цар. Він закріпить за ними цю землю, яку знов хочуть відняти соціалісти. Воєні відділи Іллодора йдуть вдовж Волги в гору і розбили большевиків і козаків, зайняли Царицін і машуть далі на північ.—ІІ.

ВІСТИ ЗІ СВІТА.

ПРЕДСТАВНИКИ ОСЕРЕДНІХ ДЕРЖАВ У ПЕТРОГРАДІ.

На основі перемирря вибирається мішана комісія з представників осередніх держав до Петрограду, щоби відновити культурні й господарські відносини. («Ген. Анц.» ч. 354).

МИРОВИЙ НАСТРІЙ НА ЗАХОДІ.

Швайцарські часописи пишуть, що в палаті швайцарського союза в Берні обіграє поголоска про наближення загального миру. У Франції панують такі відносини, що дальша війна донеді до повного безладу. В Англії зміняється настрої в користь миру. Дипломатичні круги антиантану в Берні говорять про певний мир на весні 1918. року. (Ген. Анцайт. ч. 354).

ДОМАГАННЯ САМОСТІЙНОСТИ ЄГІПТУ.

Зі Штокгольму доносять: Президент египетської національної партії Магомет Фарід Бей видає похідний 19. грудня, себто в річницю обсади Єгипту Англійцями, до всіх держав, у яких застоює право египетського

народу утворити окрему державу. Цей похідний домагається для египетської нації голосування, яким має народ рішити свою долю. Тільки перше мусить опустити Єгипет англійські війська.

(Фран. Цайт. ч. 352).

ТАЙНИЙ ДОГОВІР РОСІЇ З ЯПОНІЄЮ.

З Роттердаму доносять: Совет оголосив текст тайного договору між Росією і Японією в дні 3. червня 1916. р., заключеного Сазоновим і Могоном. Обидва країни зобов'язуються до офензивного союзу проти кождої держави, яка хотіла би осягнути політичну верховладу в Китаю. Цей договір звернений проти Сполучених держав і обов'язує до 1921. року. (Франкф. Цайт. 353).

ДЖЕРЕЛА ДОХОДУ РОСІЙСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА.

„Daily Mail“ словіщає з Петрограду: Нове правительство видало 16. грудня наказ, після якого всі банкноти мусить мати печатку нового правительства до означеного часу, щоби не втратили варгости. За прибуття цеї печатки стягається з банкнот 15—40 процентів вартості на основі прогресивного тарифу. Як міняється 100 рублівку, то правительство стягає 10 рублів, а тисячу рублівку ніхто не хоче виміняти. (Фран. Цайт. 354).

ВІЙНА.

(Звідомлення осередніх держав).

На східній фронті тихо; ведуться мирні переговори.

На західній фронті наново оживає артилерійська діяльність на різких місцях. Німці кидають з чисельних аерoplанів бомби на англійські міста й склади муніції.

На італійській фронті зайняли австрійські війська Конрада Гецендорфа гори Кольді Роді гору Валь Балія. Досі взято до неволі 6.000 італійців, між якими є й штабові офіцери.

ОСТАННІ ВІСТИ.

ВІДПОВІДЬ ОСЕРЕДНІХ ДЕРЖАВ НА МИРОВІ УМОВИ РОСІЇ.

Дня 25. грудня було друге засідання мирової конференції осередніх держав і Росії під проводом гравера, австрійського міністра. Іменем всіх заявив він, що осередні держави годяться на негайний загальний мир без насильних здобутків територій і без воєнного відшкодування. Відповідь далі на всі точки чергово, годуючись на всі майже точки, окрім 3. точки, в якій погодження національної справи не зберігає народів допускають осередні держави дорогою парламенту, а не дорогою міжнародних переговорів.

Російські делегати згодилися, визначуючи цю ріжницю, вести переговори далі що до окремих точок, які доторкають ся відносини Росії до осередніх держав, та відсунута на річинець 10 днів погодження загальних справ до 4. січня 1918. р., щоб дати можливість другим воюючим державам приступити до мирових переговорів по оголошенню цеї згоди осередніх держав.

ВІДПОВІДЬ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ БОЛЬШЕВИКАМ.

З Базеля доносять: Часопис „Ізвістія“ оголосив відповідь Української Ради на новий ультимат Ради народ-

іх комісарів. Рада відкидає кожду спробу вимушування большевицького правительства у вільний національний розвиток і не дозволяє собі насильно накидувати ніякого правительства. Рада заявляє, що вона розоружила большевицьких солдатів, щоб мати охорону проти горожанської війни й безладдя (анархії), які шаліли в краях комісарів. Рада хоче удержати єдність фронту; вона підносить, що фронт здірговано з боку самої Ради комісарів. А що Центр. Рада була того погляду, що Українці самим неможливо вдергати цілий фронт, то вона відкликала Іх до оборони України.

Рада уважає потрібним установу центральної управи. Це питання мусить бути розглядане всіма народами Росії в приязній дорозі на основі соціалістичного капіталістичного правительства, яке однакож може поширити питання миру. На українські землі належить влада виключно і однакож українській демократії. Кождий наступ проти тієї влади буде подавлені збройною силою. (Франкфур. Цайтунг ч. 357).

РОСІЙСЬКІ ДЕЛЕГАЦІЇ ДО КІЇВА В СПРАВІ ЗГОДИ.

З Базеля доносять: Російське правительство висилає команданта Петрограду, а конференція селянських депутатів висилає 15 делегатів, щоби довести до злагоди спір Української Центральної Ради з Советом комісарів. Центральний Відділ лівих соціал-революціонерів висилає теж делегацію в цій спріві.

(Франк. Цайт. ч. 357).

З ТАБОРОВОГО ЖИТТЯ.

З приводу німецьких різдвяних свят число 91. „Громад. Дунки“ в четвер, 27. грудня, не вийшло, а сьогодня виходить в подвійному зменшенному розмірі. Слідуюче число вийде в подвійному розмірі, різдвяне.

Редакція.

— Таборове віче. В суботу, 22. грудня, в Народному Домі відбулося чергове віче. Проф. П-кий мав реферат про світові події, але головним чином мова йшла про останні події в Росії, як найяскравіші, на які ввесь світ останніми часами звертає увагу. Повставши між большевиками і Українцями суперечка приводить до згоди, на основі якої Україна дістаете ще більшого значення, а то: воєнний терен ділиться на два фронти — північний російський і південний український, так що Україна може мати відтепер цілком незалежний вплив як на мирові переговори, так і на приналежні до південного фронту території, розуміється, остаті, осільки вони матиме дипломатичного хісту і мілітарної сили. Щож до мирових переговорів, то події ці вплинули на них ніякого не матимуть, бо це, мовляв, домашній мир, хоча „друзі наші“ з боку антиантану і пробували використати ці зладні собі на хосен: всі дипломати антиантану, перебрачні до Києва, під'окували українські міродатні круги перевести столицю Росії з Петрограду до Києва і перебрати кермани правління над усією Росією, але Українці на це не згодились, добре бачучи, що цим лише була б змісюючена українська столиця, а користь Україні ніякої не була. Брешті становище уявляється та-ким: спір між Україною і большевиками йде до полагодження, буржуазія на чолі з Каледіном і Корніловим стратила силу на всіх місцях, і справи миру свою чоргою посуванося на наперед.

С. Д-р.

— Театр. В неділю, 23. грудня, музично-драматичне т-во виставило на сцені Народного Дому драму І. Тобілевича—„Безтакана“.

Се одна з тих побутових драм, які подибуються ся в життю на кожному кроці. Кохають ся двоє молодих людей Гнат і Варка. Пригадково Гнат довідується, що Варку бачили, як вона стояла в другим парубком. Гнат, людина дуже палкої відвачі, не може пробачати свого коханій і старається П забути, залишаючи ся зовсім нещиро до другої—Софії. Варка, кохаюча Гната так само сильно, як і він П, в амбіції не хоче показати виду і на алість йому дуже швидко віддається за нелюбого, котрого за місяць по веселі віддають у москалі. Гнат тим часом також одружується з Софією, дівчиною гарною, дуже лагідною та веселою вдачі. Впочатку життя в них дуже гарне, а де далі починає розриватися ся раз через дуже зло і не-помірковану свекруху, а друге, що найголовніше, через Варку (тепер московку), гарну, привабливу, дуже сильної волі жінку, яка й відбивається у Софії колишнього свого коханця. Після цього в хаті Гнатові починається пекло: Гнат уже не любить жінки, свекруху пойдом Істя П і врешті, під час хатної колотнечі, пані Гнат дуже нещасливо побив жінку—безтакану Софію, так що вона вмерла.

Одну з головних ролей (Софії) т. Кучеренко провів цілком вдоволяюче. Вже слабше виконав свою роль т. Зайців. Помимо набутих ним останніми часами вправності і сміливості в поводженні на сцені, він все-ж не вдав, як слід, вульгічного Гната, раз сильно люблячого, другий раз так само сильно гордуючого, або внову щастливого понад міру в одному місці і також глибоко нещасного—в другому.

Що до ролі чарівниці—Варки, то т. Пріско цілковито П віссував. Давно, як то режисура допустила таку помилку—дала одну з найповідальніших ролей зовсім цілком невідповідному акторові. Помимо того, що т. П-ко не проявляє в грі жадного темпераменту та ніяк не володіє своїм голосом, він ще не знає, як і на сцені треба поводитися ся.

Заслуговує повного признання гра т. Кривохижі. Так само як і завше, він і тепер дав чудовий тип свекрухи (Ганни). Але дарма: його гра на трохи не зменшила поганого враження, яке робила „чарівниця“.

Непогано пройшла гуртова сцена в II. дІІ. Так само незле вийшли т. т. Бібік і Гажаленко в ролі старостів. Шкода лише, що т. Гажаленко вказав собі заміжку переборщувати, а се викликає тільки погане враженням своєю ненатуральністю.

Тов. Зайців, як завше, був на своєму місці. Другі виконавці, були більше-менше терпимі.

Загалом треба сказати, що драматичний гурток т-ва або не помічав, або не хотів помічати того, що театр наш, замісько того, що розвиватися ся на країще, починає підпадати. Більше предатні сили ходять по закутках, а на сцену випускають ся зовсім невідповідні актори. Так само на оброблення пес не звертається ся увага. Врешті виходить те, що ми бачили в неділю: вже під час III. акту в театрі лишила ся ледве третя частина глядачів.

М.

— Ялинка в лазареті. В понеділок, 24. грудня, в помешканні школи в лазареті, завдяки адміністрації лазарету, гуртком „Надія“ була улаштована ялинка для хорів. О північності год. вечора помешкання наповнилось хорими, які їжали приходу п. п. лікарів і інспекторів, щоб розпочати святкування. Через кілько хвилин вони прибули. Таборова оркестра стрімкала їх маршем; хор співаків т-ва ім. М. Лисенка пропівав пісню. Ще момент—і ялинка заблещала ріжними вогнями елек-

триками і свічкою. Обличчя присутніх засвітились радістю, змішаною з тугою по далекій, близькій серцю України. Чергуючись, грала оркестра та співали хор.

Виступив т. Дяченко, який в своїй промові до присутніх нарисував історію теперішнього свята. Знову залунала чарівна пісня Лісенківців, дивніюючи якої лілії в душі і грілі П, в нійрадості возвадячу хвалу Народженному... При гучних оплесках став в промову улюбленій референт лазарету т. Біличенко. Він у своїй промові дав ясний напіс святі тих моментів, в яких возвістили янголи про Отроча, що принесло на землю мир... Хай ці святі слова янголів „Слава в вищі Богу і на землі мир“—приближать його до нас! Декламували вірш т. Віличенко, Бабич і Дяченко. Далі чергувались хор і оркестра.

Виступив з промовою до присутніх пан старший лікар, який зазначив, що хоч ми і вважаємося ся політичними ворогами, але відношення Німців до нас невороже і вони стараються завше йти назустріч нам усім, як загалом так і поодиноким особам, та побажав найкоршого повороту на незалежну Україну. Від ім. лазарету склав щару подяку т. Масловський, як пановін лікарів так і інспекторам, а також всім німецьким властям за те, що дали нам змогу нині потрапити ся. Залунали доєго невідомаючи оплески і оклики „Слава“. Під кінець присутні проспівали гуртом „Що не вмерла Україна“ і розійшлися по баракам дуже вдоволені.

Б.ч.

ЖЕРТВИ.

На Український Національний Фонд.

Ком. Worms . . . 10 м. 40 ф.

На альянку дітей українськ. школи ім. вецлярськ. табору.

Ком. Dillenburg . . . 2 м. 50 ф.

“ Oberauert . . . — м. 50 ф.

“ Wicker . . . 4 м. 65 ф.

Від т. вецлярського табору зібрали т. Пасюра . . . 4 м. 72 ф.

Ком. Land-Bieber . . . 1 м. 20 ф.

“ Hieder Hilbersheim . . . 6 м. 50 ф.

“ Gettensbach . . . 4 м. — ф.

“ Grube Junno Nauborn

Т-во „Правда“ . . . 10 м. 87 ф.

Ком. Strul Fabrick Hossentin:

I. Ченула . . . 1 м. — ф.

M. Нечай . . . 1 м. — ф.

Пронозієнко . . . — м. 25 ф.

I. Диковський . . . м. 50 ф.

C. Пасік . . . — м. 50 ф.

I. Соболевський . . . м. 50 ф.

Поляки

A. Кронік . . . 1 м. — ф.

Латиш

G. Венекусь . . . — м. 50 ф.

Литовець Г. Венекусь . . . — м. 50 ф.

Великорос I. Іванцов . . . 1 м. — ф.

Ком. Siegen (Sisenbahn W-ten):

5 м. 85 ф., Cubach 4 м. 45 ф., Honau am/M. 3 м. 45 ф., Leun 1 м. 10 ф., Haider 5 м., Ehringshausen 30 ф., Moschheim 1 м. 50 ф., Hofheim 3 м. 45 ф., Gemmerich 2 м. 83 ф., Bergod 90 ф.

Від ком. (?) M. Леонтів—1 м. П.

Принька—2 м., A. Ченський—1 м.,

M. Бойко—1 м., I. Дідів—1 м., П. Кезень—1 м.

Разом . . . 7 м.

Ком. Münzenberg 2 м. 30 ф.,

Frankfurt a/M. NN 1786—2298—5 м.

64 ф., Aleksij Bursjak 20 ф., Niederkleen M. 2847—5 м. 80 ф., Ehringshausen 3 м. 30 ф., Wetzlar (Demin Semen) 1 м., Dambseli 1 м., St b-be b/T. 6 м. 50 ф., Michelbach 40 ф., Crafzenbach 1 м. 50 ф., Meind 65 ф., Heiger 8 м. 15 ф., Nauborn 2 м. 65 ф., Gros Rohrheim 10 м. 35 ф., Sinn 2 м. 50 ф., Lang Gōns 9 м. 46 ф., Obergörsterel 3 м. 40 ф., Lütz-Linden gurtok „Надія“ 2 м. 35 ф., Beueg M. 3339—2 м. 50 ф.

Нові українські книжки.

„ЗАВДАННЯ НОВОЇ ШКОЛИ“, переклад з німецького манускрипту (рукописі) Д-ра Густава Вінкена. Видання „Видавничого т-ва ім. П. Куліша“ в зальцведельському таборі, 4-та книжка.

Зміст: Передмова. I. Істота виховання. 2. Автономія виховання й школицтва. 3. Школа й національне питання. 4. Плекання молодості. 5. Потреба одностайної школи. Пояснення незрозумілих слів.

Сторінок—22, ціна—20 фен.

Ця маленька книжечка по своєму глибокому змістові, по світлій новітній думці про школу являється дорогим скарбом для наших українських бібліотек, для наших більш-менш інтересних читачів. Для широкого загалу читачів ця книжка буде не під силу, бо затяжка свою науковою мовою в загальноФілософському начеркі про завдання нової школи. Правда, видавці подбали про те, щоб як ширші кола читачів могли зрозуміти цю книжку і задля того в кінці книги додали пояснення всіх чужих та мало-важливих слів, що дуже улекувши читання для уважного читача.

Автор (відомий німецький педагог), узгяднувши їй наш український народ, в ось якому направі розвиває свої погляди на завдання нової школи:

Істота (суть) виховання полягає в тому, що теперішнє покоління, створювало-б духово нове розуміння покоління, свідоміше своєї відповідальності, сильніше волею, ніж їх попередники. А для цього треба набрати ся сміlosti „уладити свої справи виховання незалежно від минувшини відповідно до вимог розуму.“ Всякий народ, хоч і менше розвинений культурно, може стати „світлом світу“, як знайде в собі відвуагу вступити на нову дорогу виховання, себто на ту дорогу, яку вказує свободний розум, автономний від панування міщанської минувшини, автономний (свобідний) од всякого насильного вимушування. Таке „духово автономне виховання усune в самім народі тисячі перепон і розбудить тисячі утасних сил. Тоді зможуть свободно розвинутися таланти“.

„Наука звичайного сільського вчителя—каже автор—мусить бути так само свободна, як і наука професора академії. Він мусить також бути свіdomim того, що тільки розум дає йому прікази“.—Але для цього треба виховати відповідні учительські сили, які були б гідні свого високого завдання, які слу жили б „тільки людству і правді“.

Такі умови виховання й такі нові, одушевлені сили наш молодий український народ в сучасній добі свого відродження міг би витворити, бодай в якійсь частині, і з тим більшим успіхом, як він буде вірити у власний будуючий розум, а не в позицій.

Характерні риси змальовує далі автор в справі плекання національного почуття нашого українського народу, в якій справі автор велику вагу покладав на плекання рідної мови й на розвивання широкого світогляду. Звертається ся увага на плекання молодості, вказується ся на засоби цього плекання, що диктують ся природою й розумом.

Тільки при новітньому устрою державного й громадського життя можливо в найповнішій мірі використати ці вимоги нового виховання для поступу йща народу й цілого людства.

В. Г.

ПОВІДОМЛЕННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ

„ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ“.

Одержані гроші на часопис і книжки від таких робітнич. команд і т.т.:

Holzhausen 2 м. 50 ф., Edelzell 1 м., Dillenburg 1 м. 20 ф., Schönenfel 50 ф., Hof-Königswiesen 2 м., Siegen 80 ф., Antfeld 1 м. 50 ф., Oberheis 50 ф., Abenheim 1 м. 15 ф., Wiedshausen 90 ф., Seehausen 1 м., Barranowen (ost. Preus.) Kr. G. L. Heumann 90 ф., Rosenthal 50 ф., Westenfeld 40 ф., Zweite G. L. Haasel 1 м. 20 ф., Offiz. G. L. Gütersloh 40 ф., K. G. L. Stargard 30 ф., Fürstenau 1 м., Deutsche Feldpost M. 192 2 м., Hinzenheim 3 м., P. Kuchar 50 ф., Klein-Umstadt 3 м. 67 ф., Mähren 40 ф., Udenheim 80 ф., Nordheim 50 ф., Wietzelheim 70 ф., Okriffel a.M. 3 м. 60 ф., Wüstendorf 30 ф., Sulejken 1 м. 20 ф., Schluhsten 40 ф., K. G. L. Salzwedel 2 м., Alirschhausen 5 м., Aleksij Tkatchenko (Ungarn) 1 м. 50 ф., Schenzenheim 1 м., Hof-Stöcken 2 м., Eibach 1 м. 20 ф., Biebrich 1 м., Usingen 90 ф., Münster 50 ф., Siengen 80 ф., F-го Holzm. Forbach (Baden) 1 м. 50 ф., Dalheim 50 ф., Klein-Umstadt 3 м., Springen 50 ф., Elz 1 м., Michelbach 3 м., Oberbreidenbach 3 м. 60 ф., Oberauert 50 ф., Gardelegen 1 м. 30 ф., Wiebelbach 50 ф., Märkisch 1 м. 50 ф., Mettenheim 2 м., Hembach 60 ф., Napp 1 м., Pfungstadt 1 м., Amorbach 1 м., Belecke 50 ф., Auel 1 м., Sützel-Wiebelbach 50 ф., Escheurod 50 ф., Oberndorfer Hütte 2 м., Johanihof 50 ф., Mittel Kinzig 60 ф., Gichenbach 50 ф., Adenroth 50 ф., Valdbert 1 м., Onikij Sobitam 30 ф., Fürste 2 м. 50 ф., Heiligenroth 7 м. 80 ф., Neuten 50 ф., Schlangenbad 60 ф., Schneidemühl 40 ф., Петро Грушка 2 м., Heiger 50 ф.

Ком. Steinbach. З Вашої команди одержано 12/XI. на часопис 90 ф., і 24/XI. на оголошення 2 мар.

Тов. Деміян Федоров (ком. Nachterstadt). Такої книжки не маємо; пишіть, які вислати інших.

СПІС.

прийнятих членів т-ва „СІЧ“ до 13. грудня 1917. року.

ПРИЙНЯТИ:

Шевченко Яків	Степаненко Андрій
Вітер Микита	Куликів Антон
Захарів Микола	Щербаков Трохим
Вовк Федір	Галубівський П- лап
Кондратишин О- пан	Близнюк Микола
Курочкин Гриць	Роман Іван
Піддубний Гриць	Кантолінський К- рило
Дохтар Іван	Цисик Пимон
Образчик Яків	Звобра Іван
Шкура Тимофій	Свірзук Тимофій
Васильків Федот	Соченко Євстій
Омельянен. Гр.	Горбаний Іван
Синоліць Іван	Шумко Павло
Гончар Гаврило	Рембеза Олександр
Матвієнко Яків	Рудай Андрій
Радюк Марко	Щенченко Максим
Деменко Семен	Галущак Андрій
Скоржинський Лука	Горчаківський Марк
Вашук Степан	Лисенко Іван
Шукла Василь	Білік Гаврило
Шинкаренко Ми- кита	Цап Павло
Хондога Сергій	Пасічник Андрій
Шкумай Гриць	Калин Александр
Іщенко Микита	Бісканій Василь
Дяченко Митро	Даюбенко Федосій
Зінчук Марко	Язвенський Гарасим
Пархоменко Ан- дрій	Олійників Василь
Тараюк Созон	Михальчик Волод.
Глотків Матвій	Шак Єлісей
Богуць Левко	Деманіченко Степан
Лижняк Степан	Траді Степан
Ковтун Іван	Ялонченко Дмитро
Сірмаків Тиміш	Овчарик Гриць
Краснік Петро	Вітер Яків
Краковський Сте- пан	Ткаченко Василь
Пузанків Касян	Чабанюк Яків
Філіс Антон	Тесля Кирило
Кочадієв Омелько	Малахута Василь
	Зененський Гавр.
	Чут Гриць

Виключений по власному проханню Лебедь Ангін.

Число членів з днем 13/XII. 1917. Канцелярія т-ва „СІЧ“

ТЕАТР.

НАРОДНИЙ ДІМ у таборі ВЕЦЛЯР.

СЬОГОДНЯ, 30. ГРУДНЯ 1917.

Музично-драматичним Товариством ім. М. Лисенка

— ВУДЕ ВИСТАВЛЕНО: —

ДАЙ СЕРЦЮ ВОЛЮ,

ЗАВЕДЕ У НЕВОЛЮ

Драма на 5 дій і 6 карт. М. Кропивницьк.

Початок рівно о 6. год. вечора.